

Vår saksbehandler:
Kennet Bergland

Vår referanse:
11796_1/022/KB

Sted, dato:
Oslo, 03.07.2019

Tidligere referanse:

Tidligere dato:

Til Sjøfartsdirektoratet

Kopi til:
NOF Arkiv

1 Høringsinnspill – Nye regler om dykking fra skip.

Norges offiser- og spesialistforbund (NOF) oversender herved forbundets høringsinnspill til nye regler om dykking fra skip. Herved ønsker vi å understreke behovet for noen av endringene, samt fremme alternative forslag til vurdering.

1.1 Forslag til endring av arbeidsmiljøloven

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endring:

§ 1-2 annet ledd skal lyde:

(2) Unntatt fra loven er: Arbeidstakere som er omfattet av skipsarbeidslovens virkeområde, og den som har sitt arbeid om bord på utenlandske skip.

1.1.1 NOFs kommentar

NOF støtter forslaget til endring i arbeidsmiljøloven. Endringen ses på av forbundet som en nødvendig presisering av hvem som sorterer under de forskjellige lovene.

Dagens forvaltningspraksis er at militært tilsatte som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip omfattes av unntaket for «sjøfart». Dette er en praksis som ikke oppleves som forenlig med den funksjon og det tilsetningsforhold disse innehar. Forsvaret er også unntatt i sin helhet fra skipsarbeidsloven, samt delvis unntatt fra skipssikkerhetsloven. Dette medfører blant annet at militært personell som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip ikke har rett til blant annet studiepermisjon slik som resten av Forsvaret har gjennom arbeidsmiljøloven, og skipsarbeidstakere har gjennom skipsarbeidsloven.

Når det gjelder forholdet til vern og vernebestemmelser så er Forsvaret unntatt deler av arbeidsmiljøloven og skipssikkerhetsloven ved forskrift slik at Forsvarets særegne behov for øving og trening ivaretas på en tilstrekkelig måte.

ADRESSE Møllergt. 10
0179 Oslo
e-mail: post@nof.no

SENTRALBORD 982 83 310
SIV. FAX 23 06 15 77
MIL. TLF 0510 5300

BANKGIRO 9001 07 08817
WEB www.nof.no

1.2 Forslag om endring av forskrift gitt med hjemmel i arbeidsmiljøloven

I forskrift av 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav gjøres følgende endring:

§ 26-1 annet ledd skal lyde:

Ved risikovurderingen skal det legges vekt på alle omkringliggende forhold som kan ha betydning for dykkeoperasjonen. Arbeidstiden og arbeidstidsordningen skal risikovurderes særskilt.

1.2.1 NOFs kommentar

NOF støtter forslaget om tilføyelsen av en særskilt risikovurdering av arbeidstiden og arbeidstidsordningen.

Ved dagens forvaltningspraksis gjøres ikke denne forskriften gjeldende for militært tilsatte som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip, da den er hjemlet i arbeidsmiljøloven ogsåledes mister virkning grunnet unntaket for «sjøfart» i denne. Videre så fremgår det også av forskriften sin §1-2 «Virkeområde» at:

Forskriftens kapittel 26 om arbeid under vann eller økt omgivende trykk gjelder ikke:

b) for vernepliktige og militære tjenestemenn i Forsvaret som utfører dykkevirksomhet som militær aktivitet.

Da militært tilsatte som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip etter dagens forvaltningspraksis har vært unntatt arbeidsmiljøloven i sin helhet så kan denne bestemmelsen i forskriften oppleves unødvendig dersom man ikke innehar kjennskap til Forsvaret sin virksomhet. Unntaket fra forskriften er ment for de avdelinger i Forsvaret som driver med dykkeoperasjoner uten at de har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip. Eksempelvis spesialsoldater. Videre så omfatter unntaket «dykkevirksomhet som militær aktivitet», altså en aktivitet der selve dykket må knyttes opp mot en militærfaglig øving/trening/måloppnåelse.

Militært tilsatte som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip og som samtidig innehar dykkerfunksjon, har dette som et tillegg til sin ordinære funksjon om bord som en del av skipets mannskap. Dykk som gjennomføres av disse kan ikke sies å falle inn under definisjonen «dykkevirksomhet som militær aktivitet», da disse dykkerne primært utfører vedlikeholdsoppgaver og inspeksjoner av eget fartøy. Videre så bistår også særlig Kystvakten sitt personell med dykkerassistanse til samarbeidende etater ved for eksempel Tolloppsyn under vannlinjen på fartøy, kontroll av oppdrettsanlegg og etterforskning knyttet til fritidsbåter, biler og annet som blir lokalisert på havbunnen.

Med tanke på sistnevnte kategori av dykkere i Forsvaret så vil det foreslåtte tillegget medføre en betydelig bevisstgjøring rundt betraktningen av den totale arbeidstiden for dette personellet, noe som vil medføre en ekstra sikkerhet med tanke på at dette personellet allerede er unntatt store deler av vernebestemmelser etter egne forskrifter. Forutsetningen er selvsagt at arbeidsmiljølovens §1-2 endres til det som er foreslått i høringsutkastet.

1.3 Forslag om ny forskrift om dykking fra skip og endringer i diverse forskrifter gitt med hjemmel i skipsarbeidsloven og skipssikkerhetsloven

1.3.1 NOFs kommentar

NOF støtter intensjonen med den nye forskriften, men vil allikevel komme med følgende bemerkninger ut ifra en realitetsvurdering rundt de faktiske forhold som søkes løst ved de foreslåtte endringene i høringsutkastet

NOF opplever at grunnlaget for høringen er klarheten uttrykkene «*sjøfart, fangst og fiske*» i arbeidsmiljøloven skaper, og da særlig sett opp mot dykking fra mindre fartøy i kystsonen. Denne problemstillingen kan således ytterligere problematiseres ved spørsmålet om disse dykkerne er dykkere som kjører båt, eller skipsarbeidstakere som dykker.

Mindre dykkerfartøy må i den videre argumentasjonsrekken forstås som fartøy som faller inn under «*Forskrift om bygging og tilsyn av mindre lasteskip*». Videre så påpekes det også at det per i dag ikke foreligger noen krav til førere av fartøy under 15 meter i «*Kvalifikasjonsforskriften*». Det er uttalt at slike krav vil komme, men det er heller ingen sammenheng mellom sertifikatkrav og tekniske krav sett opp mot det å falle inn under skipsarbeidsloven. Militært personell på Forsvaret sine skip oppfyller i dag sertifikatkrav etter «*Kvalifikasjonsforskriften*» uten å være en del av skipsarbeidsloven.

Man kan derfor legge til grunn at realiteten for fartøy som utfører dykkeroppdrag tilknyttet til oppdrettsnæringen og annen næring langs kysten er at fartøyet som sådan kun er et transportmiddel for å befekte dykkerne til oppdragsstedet sitt. Dette på lik linje med en som jobber som «røkter» på et oppdrettsanlegg, eller en elektriker som benytter bil for å komme seg til det stedet der oppdraget skal utføres. NOF viser også til betraktningen som er gjort i forarbeidene til Skipsarbeidsloven (prp. 115 L (2012-2013) punkt 8.2) rundt begrepet «*tilsjøs*», som der omtales som «*et 24-timers samfunn hvor de ansatte arbeider og borsammen på skipet*». Som tidligere vist i dette skriv er ikke dette alltid tilfellet for dykkeroppdrag som utføres fra et fartøy av ulik størrelse.

Videre fremgår det i høringskrivet at en av hensiktene er å sikre likelydende vern og bestemmelser for alle typer dykkere gjennom en harmonisering av regelverket. Man bør stille seg selv spørsmålet om dette kan oppnås reelt sett når tilsynsmyndigheten spres til flere forskjellige aktører fremfor at den samles hos Arbeidstilsynet som i dag sitter på både kompetansen og erfaringen. Påkjenningen på dykkeren og dykkeren sine arbeidsoppgaver er det samme uavhengig av om det dykkes fra skip eller land, hvorfor skal da vernet og tilsynet være forskjellig?

Dersom man gjennomfører endringene slik de er foreslått i høringsforslaget så vil man i realiteten skape en situasjon der militært tilsatt som har sitt virke om bord på Forsvaret sine skip vil dykke etter bestemmelser med hjemmel i arbeidsmiljøloven selv om disse er en del av skipets mannskap. Dette fordi disse er unntatt skipsarbeidsloven i sin helhet og således ikke omfattes av endringen i skipsarbeidslovens virkeområde, mens dykkere som tidligere har hatt sitt vern gjennom arbeidsmiljøloven nå blir skipsarbeidstakere.

Videre fremgår det i høringsutlysningen at endringen i arbeidstiden for dykkerne er gjort for å «*gi tilstrekkelig fleksibilitet til å kunne drifte i tråd med etablerte arbeidstidsordninger på skip*». Norges offiser- og spesialistforbund ser ikke at det skal være noe behov for å tilpasse dykkerne sin arbeidstidsordning på denne måten, da det er fullt mulig å ta med den arbeidstidsordningen dykkerne opererer med i dag direkte over på et skip. Bruken av ordet *ordninger* viser jo det at faktum er at det eksisterer flere typer vaktordninger og driftsmønstre på skip, noe som gjør at dette argumentet ikke er gyldig på noen som helst måte. I tillegg ses det på som svært uheldig og åpne opp for en økt arbeidsbelastning for en yrkesgruppe som allerede har en høy frekvens på arbeidsulykker og dødsfall.

1.3.2 Oppsummerende fra NOF med anbefaling om alternativ tekst

Det er derfor NOF sitt syn at vern for dykkere bør være med hjemmel i arbeidsmiljøloven og tilsynsmyndigheten bør ligge hos arbeidstilsynet. Videre ser NOF utfordringen med at det kan være skipsarbeidstakere som dykker på eget skrog i fm inspeksjoner av skrog og annet vedlikeholdsarbeid på eget skrog. Disse vil man ha vanskelig for å definere som annet enn skipsarbeidstakere. En mulig løsning kan være å skille mellom dykkingsom en del av vedlikehold, inspeksjoner og arbeid på eget skip og dykking som gjennomføres som en del av et oppdrag og/eller næringsvirksomhet.

En slik tilnærming vil være mulig ved følgende tekst: Skipsarbeidsloven gjelder ikke for personer som

f) er involvert i dykkeoperasjoner fra skip, med mindre disse utgjør en del av skipets mannskap og utfører arbeid knyttet til vedlikehold av eget skip.

Denne omformuleringen gjør det mulig for skipsarbeidstakere å dykke for å gjøre nødvendige inspeksjoner og arbeid på eget skrog samtidig med at arbeidstakere som er ansatt med dykking som primær oppgave blir værende under arbeidsmiljøloven og Arbeidstilsynet.

Videre må også den foreslåtte forskriftsendringen justeres til:

Videre gjelder forskriften for arbeidstakere som har sitt arbeid om bord, og som faller inn under bestemmelsen i skipsarbeidsloven §1-2f).

Lovgiver bør også undersøke om det kan eksistere tilfeller hos de forskjellige redningsetatene der redningsdykkere også er båtførere eller på annen måte utgjør en del av skipets mannskap. Dette være seg båter tilhørende for eksempel brannvesenet. Er en brannkonstabel skipsarbeidstakere når denne utgjør en del av mannskapet på disse båtene? Dette er vurderinger som lovgiver må ha et forhold til.

1.4 Konklusjon

Norges offisers- og spesialistforbund (NOF) støtter endringene som er foreslått til Arbeidsmiljølov og forskrift med hjemmel i Arbeidsmiljølov. Disse endringene synes å klargjøre roller og rettigheter på en måte som NOF mener det er behov for. Videre opplever forbundet at endringene bidrar til å gjøre det enklere å anskueliggjøre intensjon som ligger bak unntak for arbeidsmiljølov for militært personell.

Hva gjelder forslag om ny forskrift om dykking fra skip og endringer i diverse forskrifter gitt med hjemmel i skipsarbeidsloven og skipssikkerhetsloven har NOF fremmet en rekke betraktninger og, sågar, forslag til tekst.

NOF anser at behovet for å klargjøre både roller om bord og faktorer knyttet til tilsynsmyndighet blir adressert. Det er NOF sitt syn at vern for dykkere bør være med hjemmel i arbeidsmiljøloven og tilsynsmyndigheten bør ligge hos arbeidstilsynet.

Kennet Bergland
Norges offisers- og spesialistforbund